

БОЙКО БЕЛЕГОВ. РЕВОЛЮЦИИ, ПРЕВРАТНОСТИ И ПРЕХОДНИ ПЕРИОДИ В ИСТОРИЯТА НА РУСКАТА ДЪРЖАВА (1901 – 1991 г.).

Издателство „ЗЕА-ПРИНТ“, Смолян 2018, 406 с.

Симеон Кацаров

Последните няколко години Руската федерация се завърна в голямата геополитическа игра и нейното име се споменава все по-често с най-различни нюанси. „Ерата Путин“ накара все повече специалисти да се вгледат в дълбочината на руската история, осъзнавайки, че корените на едно или друго действие на Москва са продиктувани и от историческия контекст на проблема. В българската историческа наука дълго време темата „Русия/СССР“ беше силно преекспонирана и особено в своето политическо звучене след 1989 г. тя също продължаваше да бъде част от политическите ни дебати. Но и преди, и сега са изключително малко изследванията, които разглеждат Русия/СССР не в нашия исторически (или политически) контекст, а показват нейната вътрешнополитическа проблематика.

Монографичното изследване „*Революции, превратности и преходни периоди в историята на руската държава (1901 – 1991 г.)*“ на доц. Бойко Белегов се състои от 395 страници текст, без литературата (12 страници). В структурно отношение съдържа 12 глави, в които са проследени най-важните моменти в руската история, и то в един от най-превратните периоди от нейното развитие – ХХ век.

Още в Предговора авторът предлага убедителни аргументи за необходимостта да се изследват революциите и преходните периоди в специфичното руско развитие. Особено убедителен е доводът за нуждата от нова перспектива и ново осмисляне на процесите и събитията. Избраната от Б. Белегов хронологическа рамка (1901 – 1991) е изключително удачен метод за постигане на това ново осмисляне, тъй като дава възможност да се осъществи сравнителен анализ през всичките преходни периоди в техния политически, икономически и социален план. Важен положите-

лен аспект от изследването на Бойко Белегов е, че той обединява два аспекта от съществуването на руската държавност – Руската империя и Съветския съюз. Авторът успява в най-пълна степен да разкрие обективната историческа истина за последните години на съществуване на Руската империя и причините за нейния крах, за раждането на Съветската държава, за новата система на държавното управление, за изпитанията, превратностите и преходните периоди на Съветска Русия и на СССР през седемте десетилетия на съществуване през натежалия от страшни изпитания за целия свят XX в., което е видно в целия текст на изследването.

В научния си труд доц. Белегов успява с обективна научна точност да даде оценка на съществуващата до този момент изследователска проблематика. Проследяват се обобщаващите монографии върху проблемите на развитието на руската държава, наличните теоретични дебати в историографията, а също и документите и свидетелствата на съвременниците на събитията. Анализирани са не само наличните заглавия, но и липсващите, за пряко ползване в България, източници. От това може да се заключи за отличното познаване на теоретичната и емпирична основа на проблема и за използването на информация от първоизточника (Руската федерация). Това дава възможност авторът да се отгласне от субективността на регионалната гледна точка и да направи обективна оценка на проблематиката, свързана с монографията.

Работата на Бойко Белегов има необходимите изходни предпоставки за една отлична разработка: цели и задачи, обект и предмет, методи на изследването, очаквани резултати. Прилага се интердисциплинарният подход, съчетаващ в себе си принципа на историческата последователност, принципите на научния системно-структурен анализ, съчетан с научно-сравнителен анализ, с институционалните и бихевиористичните (поведенчески) методи, както и с метода на интеграция. Показателни за стойността на изследването са конкретните резултати, постигнати от доц. Белегов в доста проблемни моменти от руската история: разкриват се с нови факти и извори причините за краха

на самодържавието и процесът на установяване на болшевишкия режим; обогатява се съдържанието на процеса на промяна на обществения модел в началото на съществуването на Съветска Русия; надгражда се съдържанието на процеса на утвърждаване на съветската тоталитарна система; разширяват се познанията за външната политика на СССР в навечерието на Втората световна война; систематизират се и обективно се оценят фактите за превратностите в управлението на Съветската държава след 1964 г. и т.н.

На базата на изтъкнатото по-горе може да се твърди, че като основен принос на научния труд е цялостното проследяване на състоянието и развитието на руската държава. Изследват се и се преразглеждат в нов план водещите политически фактори, влиянието върху тях отвътре и отвън, посоките на развитието и последиците от тях. Очертава се важността на всеки етап от развитието, като се посочват както маркерите на идентичността, така и тяхната специфичност. Авторското участие на Бойко Белегов в проучването е осезаемо. Видимо е в издирването и анализирането на впечатляващ брой източници – 315 заглавия, което позволява да се очертае обективна картина на кризите, движещите сили и превъплъщенията на руската държава.

Изследването дава възможност за бъдещи приложения на научните резултати както в научноизследователската сфера (прилагане на комплексния метод при изследванията на процесите в Руската империя/СССР), така и в практиката (при обучението на студенти, докторанти и ученици). Освен това достъпният стил ще позволи на всеки изкушен от руската история да намери тук своето познание. Мога да си позволя да препоръчам и на всички знайни и незнайни специалисти по „руската“ тема първо да се запознаят с изследването на Бойко Белегов и след това да раздават компетентните си мнения на обществеността.